

2001 augusztusában kedvező és kedvezőtlen események és folyamatok egyaránt jellemezték a magyar gazdaságot.

Kedvező adat volt, hogy a **folyó fizetési mérleg** régen nem látott mértékű, 259 millió eurós aktívummal zárt augusztusban. Augusztusban a folyó fizetési mérleg ugyan hagyományosan többletet ér el az idegenforgalmi bevételek miatt, azonban idén augusztusban ez a szokásosnál is jóval magasabb volt. A külkereskedelmi mérleg hiánya is az átlagos alatt maradt.

Tovább csökkent a **fogyasztói árindex**, amely augusztusban 8,7, szeptemberben pedig már csak 8%-os volt az előző év azonos hónapjához viszonyítva. Az árak kedvező alakulása elsősorban az élelmiszerárak csökkenésének az eredménye volt, de mérséklődés volt tapasztalható a tartós fogyasztási cikkek körében is. Jelentősen csökkent a mezőgazdasági és az ipari termelői árak augusztusi indexe is.

Ugyanakkor az **ipari termelés** növekedés tovább lanyhult. Augusztusban az ipari termelés volumene csupán 1,4%-kal haladta meg az előző évet. Az év második harmadában pedig a növekedés összességében nem érte el a 3%-ot, sőt, két hónapban éves szinten visszaesés mutatkozott. A belvárosi megrendelések alakulása a hazai értékesítés további csökkenésének/stagnálásának veszélyét vetíti előre.

Továbbra is fenntartjuk azt az előrejelzésünket, miszerint idén a GDP növekedése feltehetőleg nem fogja elérni a 4%-ot sem. Legvalószínűbbnek a 3,7-3,8%-ot tartjuk.

Ezen az állami költségek némi növelése vajmi keveset módosít, hiszen egyrészt ezek a teljes gazdaság teljesítményében viszonylag alacsony arányt képviselnek, másrészt pedig hatásukat amúgyis csak késleltetve, leghamarabb a következő év első felében éreztetik.

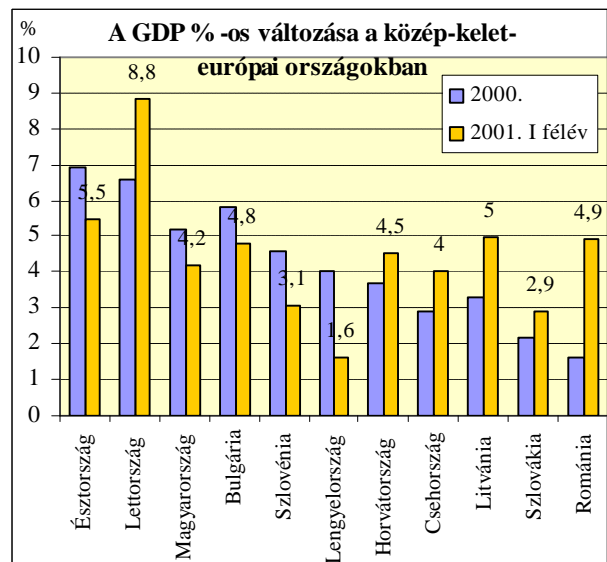
A GDP a közép-kelet-európai országban 2001. második negyedében

2000-ben a közép-kelet-európai országok közül két balti országban nőtt a bruttó hozzáadott érték 6%-ot meghaladó ütemben: Észtországban és Lettországon (6,9, illetve 6,6%-kal). A harmadik helyen Bulgária állt 5,8%-os növekedéssel, a negyedik helyet foglalta el Magyarország (5,2%).

2001. első félévében a növekedési ütem-sorrend erősen átalakult. Magyarország a nyolcadik hetedik csúszott vissza, mivel a román és a litván gazdaság növekedése is erőre kapott, a magyar gazdaságé viszont lanyhult. Bulgária GDP-je az első félévben 4,8%-kal emelkedett, Horvátorszáké pedig 4,5%-kal.

Ez év első félévében a legalacsonyabb növekedést Lengyelországban mérték, ahol – a rendkívül szigorú monetáris politika következtében – mindössze 1,6%-kal emelkedett az ország bruttó termelése. Ezen belül a második félévben már csak 0,9%-kal nőtt a GDP, miközben az ipari termelés 0,9%-kal, a foglalkoztatás pedig 2,8%-kal visszaesett.

Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetők mailen, faxon, telefonon vagy levélben.

BIS. Economic Indicators for Eastern Europe

Ipar

A korábbi hónapokhoz hasonlóan a nyár végén is folytatódott az ipar *gyengülő* teljesítménye.

2001. augusztusában a szezonálisan és munkanaptényezővel kiigazított volumenindex szerint a 2000. augusztusi bázishoz képest 1,4%-kal nőtt az ipari termelés, ami az előző hónaphoz viszonyítva 3,7%-os növekedést jelent. Az év második harmadában a növekedés nem érte el a 3%-ot, sőt, két hónapban éves szinten visszaesés mutatkozott.

Az ipari *export* az év első 8 hónapjában még mindig viszonylag jól szerepelt, szemben a belföldi értékesítés stagnálásával (12,8% vs 1%). Az összes rendelésállomány 9%-kal múlta alul a tavalyi ilyenkorit, a fontos figyelmeztető jel, hogy az új rendeléseknél 16,5%-os a visszaesés.

Az ágazatokat tekintve feltűnő a korábban húzóágazatnak számító villamosgép-, és műszergyártás termelésének csökkenése (-3,4%). A gumi-, és műanyagtermékgyártás 24,5%-kal nőtt, valamint a gépjárműgyártás területén is újra felfutásnak lehetünk tanúi a nyár eleji megtorpanás után (+26,4%).

Keresetek

Idén az év első 8 hónapjában a bruttó átlagkereset 16,6, a nettó 15,2%-kal haladta meg az előző évi azonos időszak adatot, így a reálkereset 4,6%-kal volt magasabb, mint tavaly.

A legjobban fizető gazdasági ágazat továbbra is a pénzügyi tevékenység (209 800 Ft), a vegyipar (139 300 Ft), a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás (128 500 Ft) és a bányászat volt. Legkevesebbet a szociális ellátásban (60 200 Ft) és a textil-, textiláru, bőrtermék, lábbeli gyártásban (61 600 Ft) kerestek.

A következő hónapokban a reálbérek további növekedésére lehet számítani, elsősorban a költségvetési szektorban megvalósuló béremelések, valamint a lassuló infláció következtében, melynek köszönhetően a nominális keresetek kevésbé veszítenek majd értékükből.

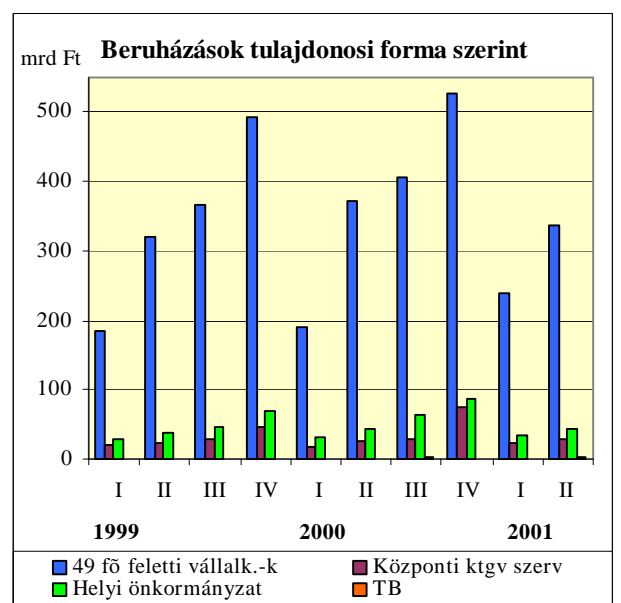
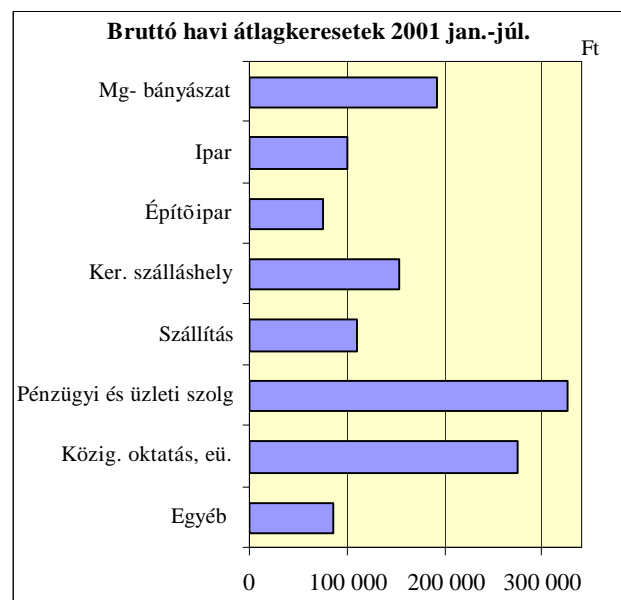
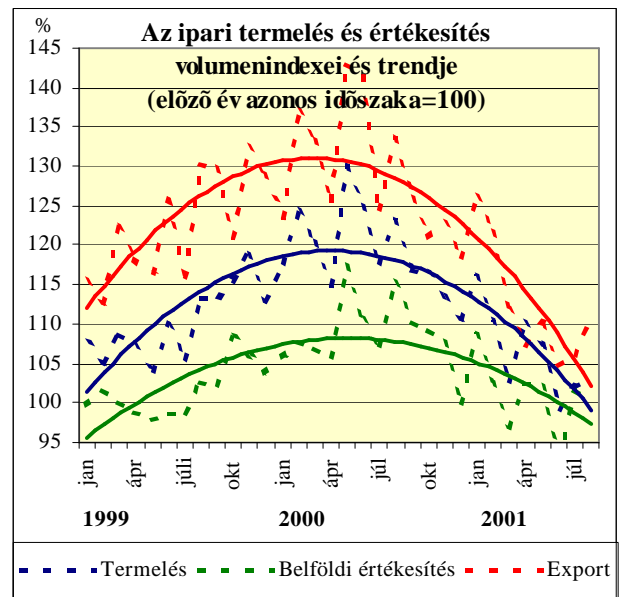
Beruházások

2001. második negyedében a beruházások – az első negyedévi 5,3% után - 3,4%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. Az első félévi volumenindex így 4,2%. A 2000. évi 6,5%-os bővülés után ez folyamatos lassulást jelez.

A *feldolgozó ipari* beruházások a második negyedben csupán 1,1, az első félévben 3,8%-kal haladták meg az előző év első félévi teljesítményt. s nagyjából hasonló eredményeket produkált az építőipar is.

A *szállítási* ágazat beruházásai a második negyedében 5,8, a pénzügyi ágazaté 21,4%-kal estek vissza.

2001. második felében egyedül az *oktatási* ágazat beruházásai emelkedtek jelentős mértékben (29,6%-kal). Igaz, ennek az ágazatnak a súlya az összes beruházásokon belül mindössze 2%.

A GDP-regionális eltérése

A KSH nemrég közreadott adatai szerint 1999-ben tovább nőtt az ország egyes régiói közötti különbség a GDP-termelésében. Míg 1994-ben a legmagasabb és a legalacsonyabb 1 főre jutó GDP-vel rendelkező régió között pontosan kétszeres volt a különbség, addig 1999-re ez 2,35-szörösre emelkedett. Hasonló a helyzet a megyék közötti különbségek terén. Itt a különbség a legalacsonyabb 1 főre jutó GDP-vel rendelkező Szabolcs-Szatmár-Bereg és Budapest között 2,92-szeresről 3,49-szeresére emelkedett 5 év alatt (1994-ben folyó áron 262 illetve 764 ezer forint/fő, 1999-ben 618 illetve 2159 forint/fő).

1999-ben az ország GDP-je összességében 4,2%-kal bővült, eközben Közép-Magyarországon 6,6, Nyugat-Magyarországon pedig 8,5%-ot tett ki.

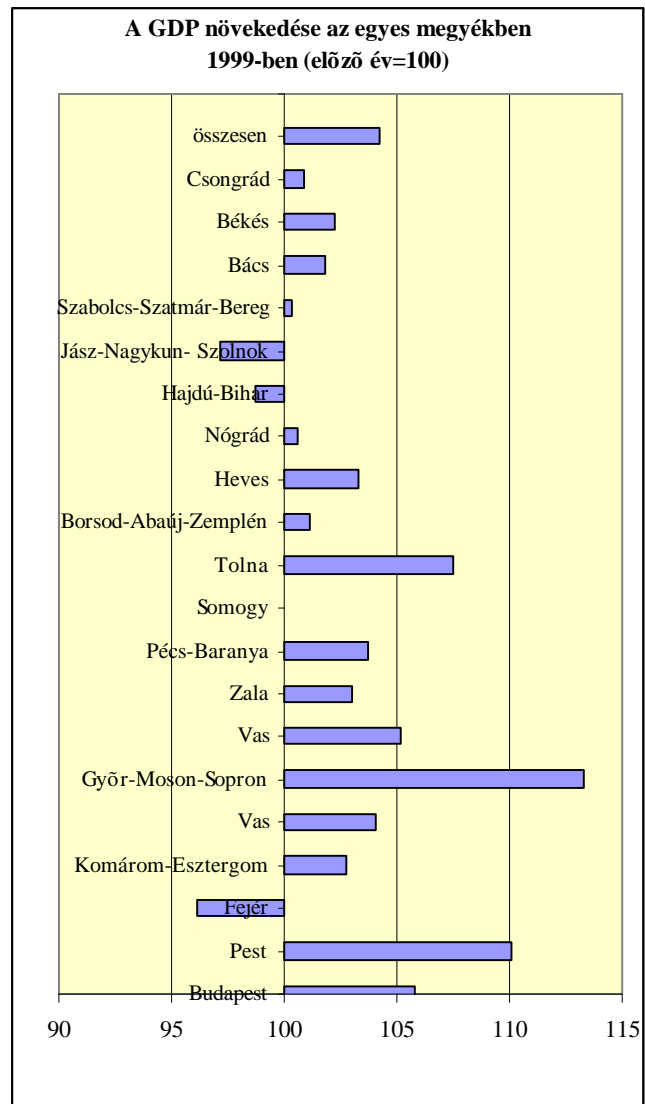
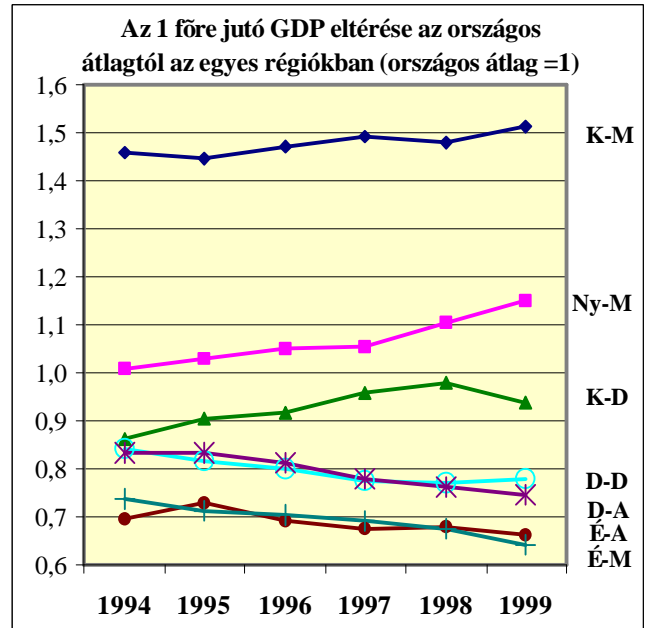
A KSH adatai szerint a növekedési ütemek tekintetében 1999-ben Dél-Dunántúl állt a harmadik helyen, ebben a régióban is az átlag feletti, 4,9%-os növekedést mértek. A dél-dunántúli régió megyéi közül Tolnában mérték a legnagyobb (7,5%-os) emelkedést, Somogy megyében viszont stagnált a GDP volumenének a szintje. Pécs-Baranya megyében 3,7%-os volt a GDP növekedése reálértékben 1999-ben.

Észak-Magyarországon és Dél-Alföldön egyaránt mindössze 1,6%-os volt a GDP bővülése 1999-ben. A két régió 6 megyéje közül egyedül Heves megyében mérték 3,3%-os növekedést, a többi 5 megyében nagyon alacsony, 0,6% és 2,2% között volt a GDP bővülése.

A KSH adatai szerint 2 régióban csökkent a termelés volumene 1999-ben: Észak-Alföldön (1,1%-kal) és Közép-Dunántúlon (0,1%-kal). Észak-Alföldön egy hosszabb tendenciáról van szó, hiszen ebben a régióban a megtermelt hozzáadott érték az 1994-99 közötti 5 évben átlagosan mindössze 0,6%-kal emelkedett. Csökkenésre – mint 1999-ben – azonban csupán 1995-ben volt példa.

A közép-magyarországi régióban a GDP volumenének a csökkenése azonban rendkívül meglepő, s az egyéb gazdasági adatokkal is nehezen egyeztethető össze. A KSH szerint a termelés a régió legnagyobb gazdasági erejű megyéjében, Fejér megyében csökkent 1999-ben, mégpedig 3,9%-kal. Ennek jócskán ellentmond, hogy a megye össztermelésének majdnem felét adó ipar termelésének volumene több, mint 28%-kal nőtt Fejér megyében 1999-ben, ami messze meghaladja az országos átlagot (10,4%).

Noha, mint az előbb láttuk, a bruttó ipari termelés mennyiségének változása nem függ szorosan össze a GDP változásával, mindenesetre a 2000. évi ipari termelési adatok az egyes régiók közötti szakadék további növekedésének valószínűségét vetíti előre.

Fogyasztói, termelői árak

2001 szeptemberében a május óta tartó lassuló inflációnak megfelelően tovább mérséklődött a fogyasztói árak növekedési üteme. Egy év alatt az árak csupán 8%-kal emelkedtek. A folyamat hátterében az energia- és élelmiszerárak mérsékelt emelkedése áll, illetve a forint erősödésének hatása érződik.

Egy hónap alatt a tartós fogyasztási cikkek ára 0,3%-kal csökkent, és a ruházati termékek árának növekedése is csak a szezonális hatásnak tudható be (új árukészletek, nyár végi akciók). A háztartási energia ára emelkedett a legdinamikusabban, 1,6%-kal, míg a szolgáltatások árszínvonala mindössze 0,1%-kal. Átlagosan 0,5% volt havi szinten a drágulás üteme.

Augusztusban a mezőgazdasági árak 8,4%-kal nőttek egy év alatt, mely szintén csökkenő tendenciát követ, és jórészt az aratás utáni trend, a korábban alacsonyabb gabonaárak következménye.

Fizetési mérleg

Előzetes számítások szerint a folyó fizetési mérleg 2001 augusztusában 259 millió euró többlettel zárt, ami 85 millió euróval magasabb érték a tavaly ilyenkorinál. A szezonális hatások kiszűrésével számított hiány 57 millió euróval több az előző havinál, ami elsősorban a szokatlanul kedvező júliusi adatoknak tudható be.

Az áruforgalmi egyenleg kiadási többlettel zárt, ami a 2506 millió euró értékű export és a 26023 millió értékű import különbségeként adódott. A szolgáltatásokon belül nyilvántartott *idegenforgalmi* egyenleg trendje 2000 nyarától növekvő bevételi többlettel mutat, ebben a hónapban ez az érték 386 millió euró volt. Az idegenforgalmon kívüli szolgáltatások 30 millió euró értékű kiadási többlete 55 millió euróval kedvezőbb a 2000 augusztusi adatnál.

Külföldi tőkebeáramlás

2001 első 7 hónapjában a Magyarországra beáramló közvetlen külföldi tőkebefektetések nagysága 1512 millió eurót tett ki, ami a tavalyi hasonló időszakhoz 43,6, a 2 évvel ezelőttihez képest 68,2 %-os növekedést jelent.

A tőkebefektetésekből a tulajdonosi hitelek aránya évről-évre magasabb, az elmúlt 2 év január-júliusa között 7,3, illetve 25,9, az idén pedig 44,5 % volt.

A külföldi érdekltségű vállalati kör a teljes hozzáadott érték 49, míg az összes nettó árbevétel 50 %-át adta, a beruházások teljesítményértékének pedig 57%-a került ki innen. A külkereskedelmi forgalomban játszott szerepük ezeket az arányokat is felülmúlja: az exportból és az importból való részesedésük is meghaladja a 75%-ot.

